

Список використаних джерел

1. Uncovering the Risks of Corruption in the Forestry Sector. – URL: <https://www.interpol.int/Crimes/Environmental-crime/Forestry-crime>.

2. Нелегальное лесопользование в мире и борьба с ним (24.08.2016). URL: http://www.priroda.ru/reviews/detail.php?ID=11447&SECTION_ID=222.

3. 11th Interpol Global Programme on AntiCorruption, Financial Crimes and Asset Recovery: Anti-Corruption in the Forestry Sector: 1–5 June 2015, Kuala Lumpur, Malaysia. URL: <https://www.interpol.int/Crimes/Environmental-crime/Forestry-crime>.

4. У Верховній Раді відбувся круглий стіл на тему: «Міжнародні аспекти корупційних зловживань при торгівлі українською деревиною» (05.11.2018). URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/163894.html>.

Баришевська Аліна Петрівна,

науковий співробітник наукового відділу досліджень та впровадження інноваційних технологій наукового центру проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони Національного університету оборони України імені Івана Черняховського

УПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СТРУКТУРАХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ Й ОБОРОНИ

Доброчесність означає чесне й повне виконання своїх обов'язків. Процес можна вважати доброчесним, якщо він працює як слід і вписується в загальну систему, частиною якої він є. Організація доброчесна, якщо її діяльність підзвітна і компетентна, без витрат ресурсів на нечесні особисті потреби. Людина доброчесна, якщо вона робить свою справу компетентно, чесно і повністю.

Розбудова доброчесності є важливим елементом стратегій доброго врядування, що лежать в основі реформування сфери безпеки. Реформування сфери безпеки – це процес політичних і технічних реформ з метою покращення функціонування сектору безпеки. НАТО на сьогодні є однією з провідних організацій у справі розбудови доброчесності, з її програмою розбудови доброчесності – створення можливостей і практичних інструментів, які допомагають країнам зміцнити доброчесність, прозорість і підзвітність та знизити ризик корупції в секторі оборони та безпеки [3].

Програма НАТО/РСАП з розбудови цілісності, прозорості, підзвітності, запровадження доброчесності та зниження корупційних ризиків в оборонних та безпекових інституціях (Building Integrity Initiative, BI) започаткована у листопаді 2007 року за спільним погодженням країн-членів Ради євроатлантичного партнерства (РСАП) на підтримку Плану

дій Партнерства з розбудови оборонних інституцій («Partnership Action Plan on Defence Institution Building – PAP-DIB»).

Програма має на меті допомогти зацікавленим країнам запроваджувати в їхніх національних оборонних і безпекових інституціях ефективний, добросесний та прозорий менеджмент, зміцнювати механізми запобігання і протидії корупції, удосконалити систему управління фінансовими і матеріальними ресурсами [1].

21 травня 2008 року під час засідання Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань воєнної реформи Україна офіційно заявила про готовність приєднатися до Програми. Україна є однією із перших країн, що бере активну участь в Програмі практично з початку її реалізації. Співробітництво України в рамках Програми спрямоване: на запровадження ефективної, добросесної і прозорої системи управління; зміцнення механізмів протидії і запобігання корупції; удосконалення системи управління фінансовими і матеріальними ресурсами з метою мінімізації негативного впливу корупційної діяльності в національних інституціях сектору безпеки та оборони [2].

Програма успішно сприяє зниженню ризику корупції в секторі оборони і безпеки, зміцненню цінностей і практик належного управління та індивідуальних знань, вмінь та інституційних спроможностей шляхом впровадження навчально-тренінгових заходів для українських військових академій та представників сектору оборони і безпеки.

Наприклад, протягом 2015–2019 років понад 4000 представників військових навчальних закладів різних установ збройних сил та відомств сектору оборони і безпеки (таких як, Міністерство оборони України, Міністерство внутрішніх справ України, Національна гвардія України, Державна прикордонна служба України, Служба безпеки України, Національна поліція України, Національне агентство з запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро, Генеральна прокуратура України, та ін.) взяли участь в навчальних заходах Програми НАТО виховання добросесності, проведених у військових інституціях в Україні (Київ, Львів, Харків, Хмельницький, Одеса та Житомир), а також за кордоном, наприклад, Семінар НАТО зі вступу до тематики виховання добросесності, Орієнтаційні курси НАТО з виховання добросесності в операціях з підтримки миру, які проводяться командою Мобільної тренінгової групи з Тренінгового Центру операцій з підтримки миру ЗС Боснії та Герцеговини, тренінгах та семінарах Оборонного коледжу в м. Берлін, школі НАТО в м. Обераммергау, Центрі підготовки сил підтримки миру у м. Сараєво [5].

Варто зазначити, що важливою складовою антикорупційної інформаційної кампанії є розширена прозорість внутрішніх політик сектору безпеки та оборони, особливо завдяки публікації Білої книги та Стратегічного оборонного бюлетеню, регулярні річні публічні звіти з антикорупційної діяльності, створені інтернет-сторінки відомств з розділами, які стосуються питань корупції, а також з номерами телефонів для викривачів та інтернет-адресами для повідомлень щодо

порушення правил та норм належної поведінки. Більше того, кодекси поведінки для військового та правоохоронного персоналу та державних службовців були створені у всіх структурах сектору безпеки. Знання та розуміння прописаних в них норм були забезпечені через комплексні тренінгові курси, методологічні посібники, рекламні відео та ін.

Важливим кроком в рамках Програми є те, що Україна надала відповіді на запитальник Програми із самооцінки, після чого відбувся Процес експертного аналізу у рамках НАТО. Серед учасників опитування були Міністерство оборони України, Збройні Сили України, Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України, Національна гвардія України, Національна поліція України та Державна прикордонна служба України. Державна служба України з надзвичайних ситуацій та Державна служба спеціального транспорту України безпосередньо залучалися до участі в предметній дискусії із представниками Групи експертного аналізу НАТО. Висновки та рекомендації, напрацьовані за результатами цього процесу, включені до Загальної доповіді щодо самооцінки та експертного аналізу Програми, оприлюдненої у жовтні 2019 р., та в подальшому формуватимуть і визначатимуть сутність спеціально розроблених заходів надання підтримки Україні в рамках Програми з виховання доброчесності [4, с. 2–6].

Таким чином, звіт за результатами проведення самооцінки та експертного аналізу України відображає нові реалії та процеси, з якими має справу теперішнє лідерство оборонних та безпекових організацій у боротьбі з корупцією та іншими видами шахрайства. Також, в Анкеті самооцінки зауважено, що досягнення сталих результатів та безповоротних ефектів щодо етичної поведінки в усьому секторі безпеки та оборони вимагає натхненного лідерства, систематичної та старанної роботи та надання підтримки персоналу [4, с. 33].

Список використаних джерел

1. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/programa-nato-z-rozbudovi-dobrochesnosti-ye-potuzhnim-instrumentom-reform-u-sektori-bezpeki-i-oboroni-ukrayini-ivanna-klimpush-cincadze-u-vashingtoni>.

2. Офіційний сайт Україна – НАТО. URL: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/ukrayina-nato/programa-iniciativa-natoryear>.

3. Офіційний сайт Демократичне урядування в секторі безпеки. URL: <https://ukrainesecuritysector.com/uk/topic/%d0%b1%d0%be%d1%80%d0%be%d1%82%d1%8c%d0%b1%d0%b0-%d0%b7-%d0%ba%d0%be%d1%80%d1%83%d0%bf%d1%86%d1%96%d1%94%d1%8e/%d1%80%d0%be%d0%b7%d0%b1%d1%83%d0%b4%d0%be%d0%b2%d0%b0-%d0%b4%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%be%d1%87%d0%b5%d1%81%d0%bd%d0%be%d1%81%d1%82%d1%96>.

4. Самооцінка стану виконання програми розбудови доброчесності. Звіт за результатами експертного аналізу в Україні. Офіційний веб-портал Міністерства оборони України. URL: https://www.mil.gov.ua/content/corruption/Zvit_ekspert_analiz.pdf.

5. Офіційний сайт Організація Північноатлантичного договору.
URL: <https://www.nato.int/cps/uk/natohq/172885.htm>.

6. Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: навч. посіб. – К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018 – 140–148 с. URL: http://bitec.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/nuou_ebook-1.pdf.

Бевз Володимир Васильович,

начальник наукового відділу супроводження виховання доброчесності та впровадження передового досвіду у сфері запобігання корупції наукового центру проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ УПОВНОВАЖЕНИХ ПІДРОЗДІЛІВ (ОСІБ)

Попри високий рівень довіри, яким користуються збройні сили серед громадян більшості країн світу, проведені Transparency International (ТІ – міжнародна громадська організація по боротьбі з корупцією та дослідженні питань корупції у світі) дослідження свідчать, що сфера оборони належать до одних із найбільш вразливих для корупції сфер діяльності [1].

Водночас реальний стан справ в оборонній сфері, посилення різноманітних чинників, динамічні зміни в чинному законодавстві, спонукають до переосмислення підходів в організації діяльності зі здійснення превентивних заходів та реагування на прояви корупції у структурах оборонного сектору.

Незважаючи на численні наукові дослідження, методичні розробки та здійснення практичних заходів з виконання положень Закону України “Про запобігання корупції» [2], далі залишаються певні суперечності та прогалини, особливо щодо функціонування антикорупційних інституцій.

МО України має певний позитивний досвід функціонування уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції.

Наказом МО України від 24.11.2015 № 646 «Про утворення системи роботи з питань запобігання корупції в МО України та ЗСУ України» [3] передбачено утворення та функціонування підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції в усіх структурах ЗС України, а також на підприємствах, в установах та організаціях, які належать до сфери управління військового відомства.